

TEKNIIKAN HISTORIAN SEURAN SYYSSEMI- NAARI 2011

Teija Försti

Tekniikan Historian Seura järjesti lokakuun lopulla Tieteiden talolla Helsingissä järjestyksessään neljännen syysseminaarin, jonka ohjelmassa tällä kertaa oli lyhyitä esitelmää ja paneelikeskustelu yhteiseurooppalaisesta tutkimusohjelmasta *Inventing Europe: Technology and the Making of Europe, 1850 to the Present*. Tutkimusohjelmaa on koordinoanut Euroopan tiedesäätiö (European Science Foundation, ESF). Paikalle oli saapunut pieni, pääasiassa tutkijoista muodostunut joukko kuulijoita. Kiinnostavan kaksikielisen seminaarin olisi suonut keräävän paikalle enemmänkin seuran jäseniä. Neljä panelistia, Karl-Erik Michelsen, Petri Paju, Kimmo Antila ja Valentina Fava kertoivat omista kokemuksistaan ohjelmassa ja esittelivät hankkeita, joissa ovat olleet mukana.

Karl-Erik Michelsen aloitti kertomalla EU-ROCRIT-tutkimushankkeesta, joka kuuluu *Inventing Europe* -nimiseen EUROCORES-ohjelmaan. Suomalaisessa osahankkeessa ”*An uneasy alliance*”: *Critical connections between Finland and the USSR/Russia* on tutkittu rautaesiripun ylittävien energiainfrastruktuureiden syntyä ja erityisesti niiden kriittisyyttä käyttäen esimerkkeinä Suomen ja Neuvostoliiton/Venäjän yhteisiä hankkeita (ydinvoima, maakaasu, öljy ja sähkö). Yksi tärkeistä kysymyksistä on ollut, miten kansallista energiaa hallitaan silloin kun se ylittää valtion rajat.

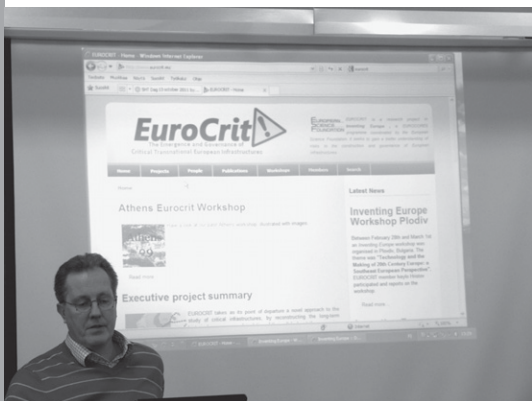
Petri Paju esitteli tietokoneyritys IBM:n eurooppalaista kehitystä 1950-luvulta 1980-luvulle tarkastelevaa tutkimusprojektiin, joka on osa *Software for Europe* -ohjelmaa (SOFT-EU), sekä poissaolleen Oulun tiimin puolesta heidän GIS-projektiaan. Kimmo Antila Museokeskus Vapriukista esitteli verkkonäyttelyä *Inventing Europe Virtual Exhibition*, joka multimedialla keinoon pyrkii kertomaan, miten teknologia on edistänyt tai estänyt ihmisten, esineiden ja aatteiden liikkumista Euroopassa. Euroop-

Vasemmalla: Petri Paju toimii paneelin puheenjohtajana. Oikealla: Panelistit Valentina Fava ja Kalle Michelsen. Kuvat: Teija Försti.

Yllä: Kimmo Antila esitteli *Inventing Europe Virtual Exhibition* web-näyttelyä. Alla: Kalle Michelsen esitteli EUROCRIT-hanketta. Kuvat: Teija Försti.

tettävälle alan konferenssille. Mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua *Tensions of Europe*-verkoston kehittämiseen ja tuleviin hankkeisiin useiden viime vuosina päättyneiden tutkimushankkeiden valmistuttua herättivät vilkasta keskustelua. Rahoitukseen ja päätöksentekoon kaivattiin enemmän läpinäkyvyyttä. Web-näyttelyn osalta ongelmaksi nähtiin se, että kukaan ei päivitä sivustoa rahoituksen päätyttyä. Keskustelua heräsi myös haasteista, joita näkökulman vaihtaminen kansallisesta valtioiden rajat ylittävään tutkimukseen on tuonut teknologian historian tutkimukseen.

palaisten historiantutkijoiden ja kulttuuriperintöä vaalivien instituutioiden (museoiden, arkistojen, kirjastojen) yhteistyönä syntynyt web-näyttely avaa kiinnostavan ympäristön tutkia ja ymmärtää Euroopan historiaa uudenlaisesta näkökulmasta.

Tutkija Valentina Fava Helsingin yliopiston tutkijakollegiumista puhui innostuneesti *Tensions of Europe*-verkoston tulevasta tapahtumista, mm. Kööpenhaminassa lokakuussa 2012 järjestettävästä SHOTin konferenssista sekä tavoitteesta hankkia rahoitusta tulevaisuudessa Helsingissä järjes-

Keskustelun päätteeksi Michelsen korosti tämänkaltaisten verkostojen merkitystä merkittävän tutkimuksen tekemisessä ja peräänkuulutti suomalaisilta tutkijoilta aktiivisuutta. Myös Paju piti yksittäisten toimijoiden omaa aktiivisuutta tärkeänä ja totesi Tekniikan Historian Seuran halunneen tehdä hanketta tunnetuksi mm. järjestämällä tämän seminaarin.

Tensions of Europe: www.tensionsofeurope.eu

EUROCRIT: www.eurocrit.eu

Inventing Europe Virtual Exhibition:
www.inventingeurope.eu/invent/